

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 3 grudnia 2015r.

VIII.420.4.2014.AKB

Pani Anna STREŻYŃSKA
Minister Cyfryzacji
ul. Królewska 27
00-060 WARSZAWA

W związku z powołaniem na urząd Ministra Cyfryzacji pragnę złożyć Pani Minister serdeczne gratulacje, a także wyrazić nadzieję na dobrą współpracę w zakresie przestrzegania praw i wolności człowieka i obywatela oraz realizacji zasady równego traktowania. Zadania Ministra Cyfryzacji w sposób bezpośredni wiążą się z fundamentalnymi prawami obywatelskimi takimi jak prawo do prywatności, swoboda wypowiedzi, czy dostęp do informacji. Mając powyższe na uwadze chciałbym zwrócić uwagę na jeden z problemów związanych z tym obszarem, a mianowicie dostosowanie stron internetowych instytucji publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Dostępność narzędzi informatycznych oraz dostosowanie ich do specjalnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami w sposób nierozwalny wiąże się z konstytucyjnym prawem dostępu do informacji, w szczególności zaś z prawem do informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Stosownie do treści art. 21 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 1169; dalej jako: Konwencja), państwa-strony zobowiązane są podjąć wszelkie odpowiednie środki, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły korzystać z prawa do otrzymywania i rozpowszechniania informacji i poglądów, na zasadzie równości z innymi osobami i poprzez wszelkie formy komunikacji, według ich wyboru. Jednym ze sposobów realizacji powyższego zobowiązania jest dostarczanie osobom z niepełnosprawnościami informacji przeznaczonych do ogółu społeczeństwa w dostępnych dla nich formach i technologiach, odpowiednio do różnych rodzajów niepełnosprawności, na czas i bez dodatkowych kosztów.

Warto podkreślić, że w rozumieniu Konwencji, dostępność jest środkiem realizacji wszystkich niemal praw człowieka. W art. 3 lit. f KPON wskazuje się dostępność jako zasadę ogólną o charakterze horyzontalnym. Przepis art. 9 lit. a Konwencji rozwija pojęcie dostępności, zobowiązując państwa-strony do podejmowania odpowiednich środków w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, **informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych**, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Dostępność serwisu internetowego można zatem określić jako możliwość korzystania z publikowanych w nim treści jak największej liczbie użytkowników w jak najszerszym zakresie. Dostępna witryna internetowa pozwala na uniwersalne, wygodne i intuicyjne użytkowanie jej zasobów. Dzięki takim rozwiązaniom z treści upublicznionych w Internecie mogą korzystać wszystkie osoby narażone na wykluczenie cyfrowe, w tym osoby z niepełnosprawnościami i seniorzy.

Zagadnienie dostępności polskich serwisów internetowych zostało dostrzeżone w trakcie prac nad ratyfikacją przywołanej powyżej Konwencji. W odpowiedzi na ten problem minimalne wymagania dla systemów informatycznych, w tym sposoby zapewnienia dostępności informacji publicznych dla osób z niepełnosprawnościami, uregulowano w drodze rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz.U. z 2012 r., poz. 526). Stosownie do § 19 tego rozporządzenia, systemy informatyczne podmiotów realizujących zadania publiczne powinny być dostosowane do wymagań *Web Content Accessibility Guidelines* (WCAG 2.0), co oznacza taką architekturę strony internetowej, aby korzystające z niej osoby niepełnosprawne, nie musiały używać przy tym dodatkowych urządzeń i aplikacji. **Termin dla dostosowania wszystkich publicznych serwisów internetowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami upłynął w dniu 31 maja 2015 r.**

Rzecznik Praw Obywatelskich wykonuje w Polsce zadania niezależnego organu do spraw promowania, ochrony i monitorowania wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W ramach działań, które związane są z szeroko rozumianym monitoringiem realizacji postanowień tej umowy międzynarodowej, w roku 2013 – we współpracy z Fundacją Instytut Rozwoju Regionalnego – Rzecznik opublikował raport, którego podstawą była analiza ponad 3000 publicznych serwisów internetowych pod kątem ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. **Żaden z badanych portali internetowych nie był wówczas w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób narażonych na wykluczenie cyfrowe.**

Dostępność publicznych serwisów internetowych była także przedmiotem badania ankietowego jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonego w drugiej połowie 2014 r. i w roku 2015 roku, którego celem było określenie stopnia wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych na poziomie lokalnym¹. Strony internetowe w całości lub częściowo zgodne z wytycznymi WCAG 2.0, według deklaracji samorządów posiada 34% gmin i powiatów, które wzięły udział w badaniu, kolejnych 55% było w trakcie prac dostosowujących lub je planowało. **Niestety 11% gmin i powiatów nie widzi potrzeby posiadania dostępnych stron internetowych** pomimo, że obowiązek dostosowania witryny wynika wprost z przywołanych powyżej przepisów prawa. Dodatkowo, jak wynika z dokonanej analizy, około 29 % gmin i powiatów w ogóle nie planuje przeprowadzenia oceny dostępności administrowanych przez siebie stron internetowych pod kątem ich dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wyniki wspomnianego badania prowadzą do uzasadnionego podejrzenia, że znaczna część organów jednostek samorządu terytorialnego w ogóle nie zdaje sobie sprawy z obowiązku dostosowania swoich serwisów internetowych do wymagań stawianych im w przepisach powszechnie obowiązującego prawa.

Ministrowi Cyfryzacji powierzono obowiązki w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, jak również realizacji zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie informatyzacji. Biorąc powyższe pod uwagę, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, jakie środki zostały podjęte w celu dotrzymania wskazanego powyżej terminu zapewnienia pełnej dostępności publicznych serwisów internetowych oraz jak na chwilę obecną przedstawia się stan dostępności stron internetowych instytucji publicznych dla osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, będę wdzięczny za udzielenie informacji, w jaki sposób w kierowanym przez Panią Minister resorcie planuje się zapewnienie dostępności stron internetowych jednostek samorządu terytorialnego, zwłaszcza biorąc pod uwagę niski stan świadomości organów gmin i powiatów co do konieczności podjęcia działań w tym kierunku.

Podpis na oryginale

¹ Opis i wyniki badania dostępne na stronie: ankieta.pelnoprawni.gov.pl.